

Биир курска үөрэммигпит

Ньукулай Рыкунов туһунан мин ахтан-санаан аһарыахтаабым бэрт элбэх. Ону барытын сибидини ситэн суруйар билигин кыаллыбат курдук. Онон сүрүн сүрүнүн суругунан кэспиргэ холонобуу.

Мин Николай Рыкунов дин хобоон суруйар уол баарын 1955 сыллааха дуу, “Кыым” хаһыакка бэчээттэммит уһун собус хобоонуттан аан бастаан билбитим. Ол хобоонутар ээригэ, фронт аҕата өлүүтүн туһунан олус үчүгэйдик суруйбутун, эмиз айан суруйарга холоноор киһи, өйдөөн хаалбытым.

Онтон 1959 сыл күһөрү сайыныгар Саха госуниверситетыгар саха салаатыгар Тааттаттан төрдүө буолан: Иван Кузьмин (“Чэчиргэ” биир бастакынан хоһооннорун кинигэте тахсыбыта), Егор Жирков (кэлин хас да кэспээн кинигэлэрин бэчээттэттэ), Татьяна Маркова буолан бастакы курска ылыллыбыппыт.

Кырдыга да, ол ЯО-59 дин ааттаах курска, дьылба-хаан ыйаабынан дуу, хайдах дуу, уус-ураһнык айан суруйарга дьобурдаах уонна онуоха тардыһар ыччаттар бииргэ түмүсүбт эбиппит: Николай Рыкунов — очотообуга хайы үйэбэ биллэр, кэлин поэт, Иван Кузьмин, Григорий Дохунаев — Абый уола, хоһоону элбэхтик суруйара, Петр Авакумов — маннай уус-уран айымньыны суруйара оччо биллибэт этэ, кэлин тахсылаахтык үлэлиир прозаик, Петр Дмитриев — эмиз кэлин сыраллаахтык үлэлээн суруйааччы буолбута, Николай Габышев-Нэртэ — “Кыгталык ырыата” дин сэлэнинэн кинигик биллибитэ. Өссө Василий Капитонов дин сахалыы да, нууччалыы да тылынан хоһоону суруйара, нууччалыы хоһоону сахалыы тылбаастаарыга күрэхтэнэрбит.

Итинэн өссө Василий Фомины — билигин театр биллиилээх режиссерун эбэн кэбис... Син ботуччу бөлөх эбиппит дуу?

Биир курстан 4 суруйааччы тахсыбыта сэдэх түбэлтэ буолуохтаах. ...Арай 1994 сыл саҕатыгар, мин Российскай Федерация суруйааччыларын Союһун чилиэс буолбутум кэинэ Ньукулайым Намтан редакциятыгын телефонунуур: “Эбэрдэ, добоор, эбэрдэ! Дьэ, аалырык буоллубут дин!” — диир. Мин маннай тутта өйдөөбөппүн: “Ол аата, тугуй?” диибин. “Үээ-һээ, хайдах өйдөөбөккүн, адрес дини?... Биниги төрдүө буоллубут дин! Ол аата Авакумов, Дмитриев, Рыкунов еше Ссылотин дин тахсар буолбат дуу?” — дин киһим быһааран биэрбитэ.

Олохтон эрдэ туораабатахтара, этэнгич сылдыбыттара буоллар Иван Кузьмин, Григорий Дохунаев, Николай Габышев-Нэртэ суруйааччы буолаллара чуолкай этэ.

ЯО-59 курсут кураторунан биниги дьолбутугар университетка учууталынан санга ананан Георгий Романович Кардашевскай үлэли кэлбитэ. Киһи айар суруйааччылары кыһаллан-мүһэллэн өйүүрү тутта биллэн барбыта.

Биниги “Сэргэлээх уоттара” литературнай холбоһук түмсүүтүн бири даҕаны көтүспэккэ сылдьарбыт. Оччолорго поэт буолуохтаах студенир Иннокентий Артамонов, Иван Алексеев салайаллара. Ньукулай ол холбоһукка сылдьара гынан баран, биниги курдук хоһооннорун биэрэн, онно кэлэр поэттарга, суруйааччыларга ырыттарбат этэ. Ол онугар киһи хоһооннорун дөрүн-дөрүн “Кыым” хаһыакка, “Хотугу судус” сурунаалга бэчээттэтэрэ. 1959 сыл бүтүүтүгэр дуу эбэтэр 1960 сыл саҕатыгар дуу Ньукулайбыт “Ходуна лирика-та” дин хоһооннорун бөлөҕө “Хотугу судуска” тахсыбыта. Олус истинг иэһинилээх, нарын намчы, сырдык тыһынаах, хайдах эрэ ураты лыгкынас хоһооннор этилэрэ. Ол кэинитээн, “Кыымга” аны “Африка — мин сүрэм” дин поэмата тахсыбыта. Эмиз сүрдэх солун, ураты суруйуу этэ. Соһуччу уобарастааһыннара, рифмата олус үчүгэй: акыйаан — акыйан дин курдук. Онно маннык строкалар баалларын үйэм тулары өйдөөн сылдьабын: “Баттахтарым — кылаан антенналар, сүрэм — сүдү локатор...”.

Ньукулай “Хотугу судуска”, Суруйааччылар Союзтарыгар өрүү сылдар быһылааба, соробор быһыга-орута кэспир буолара — Элэй, Иван Гоголев тустарынан. Киһи кэспирини-

гэр суруйааччылар дин онугар “писээтэллэр” дин тылы сөбүлээн туттара, ити тылы хайдах эрэ ураты миһингэс баҕайытык этэрэ. Оччотообуга биниги ыгырар судуспутунан Иван Гоголев буолара. Бирдэ киһи кэлэн “Сэргэлээх уоттара”, бастакы курска үөрэнэ сырыттаһытына быһылааба, мин абыях хоһооммун ырытан баран, олус хайбаан соһушута. Ньукулайбытын оччолорго биллэн эрэ поэттар Николай Босиков, Михаил Тимофеев, Василий Сивцев хайгылларын истэрбит.

1960 сыллааха быһылааба, бэс ыйыгар биниги ЯО-59 курстар, университет билигин кылаабынай корпусун ақылаатын түһэрингэ тимир-бетон конструкциягар туттулуохтаах, киһи сөмүэттин курдук суон бобулуохтаны маннай көннөрөрбүт, онтон биэрбит кээмэйдэринэн туох эрэ анал тимиринэн быһыта охсорбүт. Ол үлэбэ тобо эрэ абыях этибит: Ньукулай баара, Григорий Дохунаев, Егор Жирков, Иван Сысоев үлэлэбиттэрин өйдүүбүн.

Аны ол сайын фольклорнай практикага Намга бардыбыт. Салайааччыбыт — кураторбыт Г.Р.Кардашевскай. Мин Ньукулайы кытта сырыттым, Хамабаттаба киһи ийэтин ааха олоробут. Маннай сайлыктырыннан сылдьан кырдыбаастартан нуруот тылынан айымньытыгар сыһаннаабы суруйан ылабыт. Киһим оҕо сааһа аасыгыт сайылыгар ыал бөбө баар эбит. Ханна ыалга кириэбит да, Ньукулайым аймахтара, доботторо, билэр дьонноро буолан иһэлэр — хайаатар даҕаны чэйдэппэккэ эрэ таһаарбаттар. Ыал айы сугуннаах сүөгэйи, күөрчэби сизэ аҕай биэрбиппит. Оһо Ньукулай биир сиргэ хонуу сабатыгар турар чаллак тинти анан-минээн эргийэ хаама сылдьан көрбүтэ, манна кыра сылдьаммын хатааста оонньуур буоларбыт диэбитэ.

Ол сырыбытыгар фольклорга сыһаннаабы дуоннаабы хомуйбатахпыт — онно дьарыктанар, айар дьарыктаах дьоннор суохтара. Оһо биир маннык киһи күдүөх түгэнэ баара. Арай биир сайылыкка: “Анараа дьизэбэ өйүттэн ырыа айан ылдыыр киһи баар”, — диэтилэр. Ол дьизэбэ мин бардым, Ньукулайым бастаан кириит дьизэбитигэр кырдыбаастары кытта сэрэргэнэ хаалла.

Тийбитим — надалаах киһим таһырдыа эбит. Ылбабайдык сөбүлэстэ. “Ээ, ыллааччыбын. Тантал туһунан ырылаахпын”, — диэтэ. Мин айыры остуолларыгар, тылын суруйан ыларга онгостон, кэтэһэн олордум. Киһим ырбаахы сыгыһынах куталдан, күөрчэх ыттыан бидилитэ туран, ыллан сыһыйтынан барда. Арай... соһуйоом иһин, бэйэтин айыта буолбатах — баһыттан атабар диэри Күнүк Уурастырыап хоһоонун тыллара эбит:

Күөх унаар хонуута
Күүдэйдии барыахпыт,
Күөгэйэр лабаанан
Далбааты оонньуохпут.

Киһибэр, бэркиһээмин, туох да диэбэтим. Ол сырыбын Ньукулайбар тахсан кэспэбиппэр, ыйтан көрө-көрө бэркэ күдүтэ-үөрбүтэ. Кэлин ол түгэни салайааччыбытыгар Г.Р. Кардашевскайга кэспэбиппит.

Онтон Хамабаттаба Терютин дин оонньортон (төрдүүһа Чурапчы этэ) бэйэтэ айбыт олонхотун суруйан ылыыга туруунубут. Бастаан Георгий Романович булан магнитофонга суруйан ылаары гыммыта табыллыбатаба — оонньорт тыһын олус бытааннык этэрэ, сотору-сотору буккуллара. Ол иһин эһиги кумаабыга суруйан ылыг дин Ньукулай биниэхэ салайбыта.

Оһо биниги иэдиэлэттэн ортубут быһылааба. Оонньортубут туох эрэ эргэ дьизэбэ уһанара (мас ууһа). Сарсыардаттан кизэһэ түөртүүргэ диэри хардарыта, чаас агарын курдукка олонор, тылыттан тылыгар түһэрэн суруйабыт. Олонхотун аатын билигин өйдүүр суох. Тыла-өһө онук үчүгэй буолбатах эрэри, олонго бухатырын уобараһа, ойуулааһыннан сирэ-туома барыта баар этэ. Стандартнай лиһкэ харандааһынан лис биер сирэйгэр бары көрдөбүдү туһунан суруйушпун. Мин өйдүүрбүнэн, олонхону ситэ су-

руйбатахпыт, практикабыт хонуга бүшүтэ. Ол хас да сүүс страницалаах суруйбурут ханна тиксэрлибигин билбэтиб. Онон Ньукулайым оҕонньорбут олонхотуттан барыта көрдүөстээбин, күүлүдээбин булан кэпсиирэ.

Билиги, ЯО-59 студениара, ол фольклорнай практикабытыгар табыстахпыт утаа салайааччыбыт Г.Р.Кардашевский собулэнигинэн биир субюта киэһэ Нам паркатыгар маевка-лаатыбыт. Маҕаһынтан эт атыылаһан кутааба үөлэн буһардыбыт. Кыһыл арыҕылаах этнибит, Онон аһыы-аһыы, кутаа тула олорон, набылычы сүрдээх истигник сэлэргэспитиг. Учууталбыт Георгий Романович, төрүт даһаны элбэх кэпсээниэх киһи, аһаба аһыллан, ол киэһэ саха литературатын, суруйааччыларын тустарынан бэрт элбэби сэлэргэспитэ. Мин онтон ордук өйдөөн хаалбытым учууталбыт, Иван Арбита диэн поэт баар буола сылдыбытын туһунан кэпсээн баран, кини “Долгуннар” диэн поэматын ааһан иһитиннэрбитэ буолар. Георгий Романович ол үһүлүчү талааннаах поэт уус-уран тыл биир чыпчаалынан буолбут поэматын бүөс-бүтүнүттүн өйүттэн аахпыта хайдахтаах курдук үчүгэй, долгутуулаах түгэн этэй?! Поэма омоним рифманан ханан даһаны эгикилэ суох ис-иһиттэн кутуллан тахсара олус дыкти этэ. Сахабыт тыла хайдахтаах курдук күстээбин, кэрэтин онон өссө төгүл билбитим уонна сөхлүтүм.

Ол Георгий Романович билигини поэзияга уһуйан кыым сахпыт киэһэтин Ньукулайдыын кэлин элбэхтик махталынан ахтар буоларбыт. Ол күһүн билигинтэн ким эрэ Арбита “Долгуннар” поэматын сурукка түһэрэн ылбыта билиги эйгэ-битигэр тарбанын барбыта.

Быыспытыгар аһыах күн Ньукулай күтүөтүгэр өрүс кытылыгар от охсон көмөлөстүбүт. Талах быһыа от бөбө буолар эбит, мин, алаас сир халыг отугар үөрэммит киһи, олус сөбөөбүн. Ото буордаах буолан, хотуур иһачаас сыһыар. Сотору-сотору сөтүөлүүбүт. “Үөрэххэ ханыгыт дьон харса суох аһаан имитин!” — диэн аһынан хатабалыыллар.

Биир киэһэ Ньукулайым тыл көтөбүүтүнэн өрүс арыытыгар колхоз отчуттарыгар күүлэйдин бардыбыт. Өрүс салаа үөһүн оҕочонон туораатыбыт. Киним эрдэр, сыдыа үөрүйэхтээх эбит. Мин, үөрүйэбэ суох киһи, хайдах эрэ эһим тардар, дик-дыах гынабын. “Энгиллэ сытар ээбит Лена, эрһэ эбир долгуннаах инээ...” — диэн киним өссө хоһоон ааһар. Арыҕа тахсан, охсуллубут ходуһанан хаамсабыт. Киэһэни сөрүүн салгын, от сыта үчүгэйэ сүрдээх, киһи сүрээ эһипэйэр. Отчуттар эргэ дьыбэ отууланаллар эбит. Ньукулайым үөрүү-көтүү бөбөнөн көрүстүлэр. Минигин: “Бу бииргэ үөрэнэр табаарыһым, Таатта уола”, — диэн биллиһиннэрэр. Орубууа киэһэни аһылыктара эбит. Ис минин исиниһ бурулаттыбыт. Тэлгэһэбэ эдэр дьону кытта мээччи ооньһоо түһэн баран, төһүнүбүт. Киэһэни кирибит күн сарыалыгар уу чумпуга уу мэндээркэй иһинэн устан иһэрип дыкти үчүгэй этэ...

Ньукулай онон сыһыан ардыгар Платон Ойуунускай “Ньургун Боотур” олонхотун (оччолорго бэчээккэ саҕа тахсыбыт кэмэ этэ) таттаран туран ааһара. Биир маннык түгэни өйдөөн хаалбыһын: биир киэһэ киним (кыра оҕолортон куотан быһылааба) дьыэ үрдүгэр тахсан олорон олонхону ааһар, ол олорон ардыгар саҕа аллайар, улахан бабайытык күлэн сатарыгар. Ол курдук олонхону умсугуйан туран аахпыта.

1960 сыл күһүнүгэр Пугачев аатынан уулусса 9-с нүөмүрүгэр (Күөх хонуу диэки баара) уопсайга олорор буоллум. Үөрэнэр сирбит — Короленко уулуссага, хаамыпта кыра. Ол кыһын, сааһыра даһаны Ньукулай соробор билиги олорор уопсайбытыгар кэлэн барара. Биирдэ кыһын миэхэ киирэн кэллэ — бэркэ өрүкүйбүт, эмиэ да коньһөрбүт көрүгүһээх. “Дьэ, добочуок, маннык баар...” — диэн баран, Александр Блок “Венадцать” диэн поэматын сахалыы тылбаастаабытын ааһан иһитиннэрдэ. Тылбааһа олус табыллыбыт, аһаһын уу сахалыы, ханан даһаны эгикилэ суох этэ. Поэмаҕа: “Хаарыан таҕаһы хаарга хаалларан...” диэн эмээхсин, бассабыыктар кыһыл лозуннары көрөн мөңүттэр саҕатын бэргэниик биэрбит этэ. Стандартнай боростуой кумаабыга харандааһынан аҕар өртүгэр суруйбутун өйдүүбүн. Онон мин

бэчээккэ биэр, таһааттар диэбитим да, ханна даһаны тахсыбатабын курдук саныбын.

Эмиэ ол сабана Сергей Есенин аатырбыт “Ийбэр сурук” диэн хоһоонун сахалыы тылбаастаабытын нэйдэбинэ өйүттэн ааһар буолара. Онон: “Ама да, мин иһээччим иһин...” диэн тыллара ордук үйдэһиан ааһара. Кини оччолорго Сэргэлээх уопсайыгар олороро. Ардыгар билиги Пугачевтун тобуһугар тыал курдук түргэниик кэлэн барара. Ол сабана кини билиги дьобуус уопсайытыгар кэлэн барарын ис хоһоонун дьингизээбин, ис кистэлэнгин билбэтэх, сэрэһин да көрбөтөх эттибит. Кэлин, 1964 сыл сайынныгар саха салаатын төрдүс курсугар үөрэнэр Кэбээин кыһын Дуя Семенованы кэргэн ылар үһү диэн иһилибитигэр биридэ соһуйан хаалбыһыт. Оччолорго Дуя Пугачев тобуһугар түгэх хоско элбэх буолан олордолоро.

1961 сыл кыһыныгар, билигин өйдүүрбүнэн ахсынныы ый саҕатыгар быһылааба, билиги историко-филологической факультетыгар “Сэргэлээх уоттара” литературнай түмсүү уочараттаах мустуутугар мин хоһоонорбун ырытан Ньукулай дакылаат оҕорбута. Дакылаатыгар үкүн хайбаабыта уонна тылга-өскө сорох бэлиэтээһиннэри оҕорбута. Мин оно кини доборо ыт туһунан поэмабын уонна дьыл түөрт кэмин туһунан хоһооммун ааһан иһитиннэрбитим. Онон биллилээх поэттар Иван Гоголев, Леонид Попов тыл эһиптээрэ.

Ити кыһын Саҕа дьыл эрэ иһинэ билиги, “пугачевтар” Сэргэлээх иккитигэр көһөн тийбиһит. Мин 5-с корпус 10-с хоһугар кирибитим. Ньукулай 6-с хоско олороро диэн өйдүүбүн. Кини үөрэх кэһиттэн хоһугар үкүгэр суох буолара, сотору-сотору Намныра.

Сэргэлээх иккитэ сэргэх дойду этэ. Ньукулайга эдэр поэттар Николай Босиков, Иван Алексеев, Михаил Тимофеев таарыйан аһаллара. Биридэ кыһын Москвадан литературнай институттун үөрэбиттэн сыһыалаһар дойдулаан иһэн Семен Руфов таарыйбыта. Ньукулай, Иван Кузьмин, Григорий Дохунаев буолан аэропорттан атаарбыһыт.

Иккис курса кыһыттахпыта кыһын кураторбыт Г.Р.Кардашевский көбүлээһининэн “Якутский университет” хаһыат хоһоону, кэпсээни суруйууга конкурсе биллэрбитэ. Онон Ньукулай “Саҕа дьыл кэһиттээһи санаа” диэн поэманы суруйан кыттан бастакы бириэмийэни ылбыта. Конкурс түмүгүн туһунан Георгий Романович ырытар ыстатыйата университет хаһыатыгар тахсыбыта. Онон Николай Рыкунов аан бастакынан уонна кизгик хайраммыта.

Ньукулай элбэхтик ааһара, ордук поэзияны. Нуучча классиктарыттан сабалаан бэйэтин кэһинээри поэттары барыларын, былыргы илигини дойдулар улуу бөлүһөктэрин, поэттарын айымньыларын. Оттон саха суруйааччыларын айымньыларын туһунан этэ да барыллыбат... Биридэ куорат 2-с нүөмүрдээх оскуолатыгар педпрактикаба оболору үөрэтэригэр Элэй “Буурба-буудьа дьылыгар” диэн поэматын барытын өйүттэн ааһан биэрбит диэбитэрэ.

Мин өйдүүрбүнэн кини кэпсээнинэн айымньыны суруйууга эмиэ холоноро. Ол курдук биридэ кыһын: “Бу роман суруйдум”, — диң-диң, лисе кумаабыга илиһинэ суруллубуту, сүрдээх хап-халыгы миэхэ элэ курдук көрдөрбүтэ. Онон “аахтар” эбэтэр “бэчээккэ биэр” диэтэххэ, куруутун: “Кэлин, кэлин”, диэн кэһипитэ. Мин санаабар, кини ол суруйуутун дойдуугар таһааран уурбут буолуохтаах этэ. Кини кыра мас холбуйалаах этэ диэн билигин өйдөбүлээһин.

Ол СГУ-га үөрэнэр кэммитигэр Ньукулайдыын кыһын саас куорат устун бииргэ сылдыбыһыт элбэх буоллаба... Биридэ Таалай күөл үрдүгэр Ломоносов уулуссага бэрт эргэ дьыбэ олорор аймахтарыгар сылдыбыһыт. Максим Аммосовы, Платон Ойуунускайы билэр кырдыаһа оҕонньор баара.

1964 сыл бэс ыйын бүтэһингэр Намга Ньукулайбыт Дуя-тыннын холбоһор уруулар буолла. Куораттан маннайгынан Элэй Юрий Шамшуриннын “Москвич” массыннан табыстылар. Элэй эдэр ыалга электрическэй сылабаары бэлэх адалыт. Кини уруу остуолугар Ньукулайы поэт быһыытынан үрдүктүк сыаналаан, дьобу-соргуну баһаран истинг бабайытык тыл эһиптэ. Ол доборбут уруута аһаһын суруйааччылар бичээрдэрин курдук барбыта. Онон өссө Күн

Дырибинэ, Николай Габышев, Рафаэль Бабатаайыскай, Иннокентий Артамонов, Николай Босиков... бааллара.

Университет кэнииттэн, биллэн турар, өр буола-буола көрсөрбүт — куоракка суруйааччылар муньахтарыгар эгин. Биирдэ Ньюкулайдын Семен Руфов буолан Петр Дмитриевкэ дыэтигэр ыалдьыттаан, литература, поэзия туһунан олус да үчүгүйдик сэлэргээн аасыппыт. Ол сырыгыттан мин “Кыайтарбыт Өлүү” диэн поэмам тэптэн айыллан тахсыбыта. Мин иккитэ хаста Намга туох эрэ муньахха тийэн баран Ньюкулайдаабы хайдах быһа ааһахпыный?! Хайа уонна бири дойдудаабым оскуолаттан ыла атаһым Тэрэнтэй Халыев онно олооро эбээт!

Оттон Ньюкулай Майба биниги дыэбитигэр эмиз иккитэ сырытта быһыылааба. Тинэх сылдыһыта 1994 с. олунньу сагатыгар эдэр поэт Калистрат Еремеевтин кэлиилэригэр. Намнаабы типографияга Ньюкулай кэпэтиитинэн Калистрат хоһоонорун бастакы кинигэтэ бэчээттэммитэ. Ону сааһыары хаардаахха Намтан массьынанан кэлэн ылан барыттарга. Онно бэйэбит редакциябыт кыарабас хоһугар көрсүһүү өгөрбүппүт, сүрдээх истиг сэлэргэһин буолбута, хаартыскаба түспүппүт. Оттон биниги дыэбитигэр кэлэн, эмиз остуолга олорон бэрт аһабас, дынг баарынан аһаастык сэлэргэһэн, бэркэ үөрэн-көтөн, бары дьолу-соргуну бабаран атаарыппыт баара... Ол бэйэлэрэ иккис билгитин бу сир үрдүгэр суох буола охсубуттарын эргитэ санаагахха олус ырахан, курус.

Ол кэинэ Ньюкулай бири саас Аллараа Бэстээххэ Абалаах курордугар кэлэн эмтэппитэ. Онно мин хирургическай отделениега кириэн абыйаа хонукка сыппытым. Соробор таһырдыа, ардыгар мин сытар хоспор көрсөн кэпсэтэрибит.

Оттон 1994 сыл ахсынньы сагатыгар дуу, Саха сиригэр суруйааччылар Союзтара тэриллитэ 50 сылын туолуутун бэлиэтээһинигэ эмиз биригэ сылдыһыппыт, дьэ онно бири курстан тахсыбыт суруйааччылар — адрестар: Аввакумов, Дмитриев, Рыкунов еще Сысолятин буолан хаартыскаба түспүппүт (ол кимизхэ эрэ баара буолуо). Ол кизэ Ньюкулай “Уазигынан” Намыгар барарыгар миингин олордон Тургев уулдусаба тиэрдэн биэрбитэ.

1995 сыл саас Майа балыһатыгар эмтэнэ сытан, муус устар 8 күнүгэр эмтири враһым миингин куоракка онкологическай балыһага көрдөрө киллэрдэ. Массьынанан айаннаан истэхпитинэ, кини Нам хаһыатын редактора Рыкунов өлбүт

үһү диэн кэпсээтэ. Мин мангай хайдах да итэбэйбэппин, албас буолуо, соторутаабыта удуустар хаһыаттарын редактордарын муньахтарыгар Майба сылдьан ааспыттара эбээт!... Эмиэ да куһаҥан сурах сымьыа буолааччыта суох диэн санаталаан ылабын. Куоракка кириэн, ол күн быыс булан Союзтарган сурастым: бүгүн угуох туталлар диэн буолла. Бүттэбэ ол!...

Сороххо бүтэр үһүк сотору тийээн кэлэр. Элбэх да, үтүөкэн да доботторбун сүтэрэ обустабым: Григорий Духанов, Иван Кузьмин, Дмитрий Дылаев, Валерий Ноев, Александр Егоров (“Хотугу сулус” редактора), Тэрэнтэй Халыев... Николай Рыкунов.

Олох олоруу диэн кыргыһыга, атаакаба кириэн иһэргэ маарынньыр — чугаска биригэн бири доботторуг охтон иһэллэр. Баар, “аныгыскы” “буудьа” мизхэ аналлаах буолаарай?” диэн ытырыктата санаан аһарабын.

Ньюкулай биһиккини айар дьарык синтимизэбитэ. Кини дынгнээх сахалыы ылыкттаах өйдөөх-санаалаах, кизг-холку, сымнабас майгылаах, сайабас, кини кинитэ этэ. Хаһан бабарар туох эрэ көрдүөстээби булан этэрэ, толору, соһуччу рифманы бэрт бэргэниик этэ охсорго маастар этэ. Биирдэ Николай Габышев баарыгар Ньюкулай: “Абыйаа сылтан Нам, Таатта арыгы иһитин намтаатта”, — дыэбитин суруйааччы ытыс саба кэпсээннэригэр киллэрбит этэ.

Сахаба хоһоон форматын, ордук рифматын кыайа-хото тутан суруйбут ахсааннаах поэттартан биридэстэрэ — Николай Рыкунов.

Мин киниттэн куруутун күүтэрим сага, соһуччу сонун уонна бочумнаах айымньыны. Кини суруйааччы быһыгынан сүгкэн кыабын, талы талаанын ыраагынан ситэ туһаммакка, элбэби уонна дынгнээбин кэнигэр хаалларбакка күн сириттэн олус соһуччу барлаба. Онуоха сүрүн биричиннээн хаһан даҕаны тийиммэт-түгэммэт олохтут буоллаба. Күннээби кыһалба, күннээбинэн мөхсүү, түбүгүрүү. Айан суруйарың, суруйааччы быһыгынан үлэн иккис иһит буола сырыгытабына төһө түмүктээх үлэни көрдөрүүххүнүй, туох үһүн үйэлээби айыаххыный?!

Ол да буоллар Николай Рыкунов саха поэзиятыгар бири чобул уоттаах сулус буолан умуллубакка умайа, умуллубакка өрүүтүн үтүө аата ааттана туруоба.

Иван СЫСОЛЯТИН, суруйааччы.